

**Lahden kaupunki**

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta

**Päätöspäivämäärä**

12.06.2018 § 29

**Lahden seudun joukkoliikenneviranomaisen laatimat ohjeistukset ja ehdot Waltti-järjestelmän käyttämiseksi**

D/706/08.01.00.00/2015

## Perusteluosa

Lippu- ja maksujärjestelmä Waltin käyttöä varten on Lahden seudun joukkoliikenneviranomaisen laatinut ohjeistuksia, käyttöehtoja sekä selosteita yhtenäisen toiminnan takaamiseksi.

Lautakunta on hyväksynyt edellisen kerran ohjeistukset, käyttöehdot sekä selosteet kokouksessa 3.11.2015 § 32. Tämän jälkeen ohjeistuksia, käyttöehtoja ja selosteita on päivitetty tarvittaessa.

Lahden seudun joukkoliikenteen palvelu- ja myyntiohje – PMO (liite 1) on viranomaisen luoma ja ylläpitämä ohjeistus palvelu- ja myyntipisteille sekä liikennöitsijöille joukkoliikenteessä noudatettavista toimintatavoista Lahden seudun joukkoliikenneviranomaisen toimivalta-alueella. Ohje on laadittu kuljettajien sekä asiakaspalvelu- ja myyntihenkilöstön käyttöön. Ohjeesta löytyvät tärkeät yhteystiedot, palautekanavat, lippu- ja taksatiedot, matkustamiseen liittyvää informaatiota, rahastuslaitteiden käyttöohjeet sekä palvelu- ja myyntipisteitä koskevat erityisohjeet. Ohjeen tarkoituksena on toimia taksa- ja lippujärjestelmän soveltamisohjeena sekä apuvälineenä erilaisissa palvelutilanteissa.

Lahden seudun joukkoliikenteessä käytettävää PMO:ta on tarkoitus tarkastella ja tarkentaa tarvittaessa ja hyväksyttää lautakunnassa. PMO on lautakunnan jäsenille luettavissa extranetissä (liite 1).

Lahden seudun joukkoliikenteen yleisiä matkustus- ja matkakorttiehtoja (liite 2) sovelletaan Lahden kaupungin joukkoliikenteessä nykyisin käytössä oleviin matkakortteihin ja niihin ladattaviin lipputuotteisiin, sekä valtakunnallisen lippu- ja maksujärjestelmän Waltin liikelle laskemiin Lahden seudun joukkoliikenteen matkakortteihin ja niihin ladattaviin lipputuotteisiin sekä näiden käyttöön Lahden seudun liikenteessä.

Lahden seudun joukkoliikenteen Waltti-nettilatauspalvelun käyttöehtoja (liite 3) sovelletaan Lahden seudun joukkoliikenneviranomaisen tuottamaan Waltti-nettilatauspalveluun. Näitä ehtoja sovelletaan kaikkeen verkkopalvelun kautta tarjolla olevan sisällön ja aineistojen käyttämiseen.

## Liitteenä

1. Lahden palvelu- ja myyntiohje 2018 (ei-julkinen)
2. Lahden seudun joukkoliikenteen yleiset matkustus- ja matkakort-

**Lahden kaupunki**

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta

**Päätöspäivämäärä**

12.06.2018 § 29

tiehdot 5.2.2018

## 3. LSL nettilatauspalvelun käyttöehdot 2018

Esittelijä	Mittauspäällikkö Petri Honkanen
Päätösehdotus	Lautakunta päättää hyväksyä päivitettyt ohjeistukset ja ehdot. Lautakunta myöntää joukkoliikenneviranomaiselle valtuuden tehdä tarvittaessa vähäisiä tai teknisiä korjauksia palvelu- ja myyntiohjeeseen, yleisiin matkustus- ja matkakorttiehtoihin sekä Waltti-nettilatauspalvelun käyttöehtoihin.
Asian käsittely	Asian käsittelyn kuluessa lautakunta päätti yksimielisesti, että kohta "Lautakunta myöntää joukkoliikenneviranomaiselle valtuuden tehdä tarvittaessa vähäisiä tai teknisiä korjauksia palvelu- ja myyntiohjeeseen, yleisiin matkustus- ja matkakorttiehtoihin sekä Waltti-nettilatauspalvelun käyttöehtoihin." muutetaan muotoon "Lautakunta myöntää asianomaiselle viranhaltijalle valtuuden tehdä tarvittaessa vähäisiä tai teknisiä korjauksia palvelu- ja myyntiohjeeseen, yleisiin matkustus- ja matkakorttiehtoihin sekä Waltti -nettilatauspalvelun käyttöehtoihin."
Päätös	Lautakunnan muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.
Asian valmistelija / Lisätietojen antaja	Joukkoliikennelogistikko Kim Venesjärvi p. 050 320 0101
Toimenpiteet	Ote: TVV Lippu- ja maksujärjestelmä Oy / Rita Sadinkangas
Muutoksenhaku	Oikaisuvaatimus

**Lahden kaupunki**  
Lahden seudun joukkoliikennelautakunta

**Päätöspäivämäärä**  
27.08.2019 § 31

---

**Lyhytaikaisia joukkoliikennelippujen hinnanmuutoksia koskevan päätösvallan delegointi viranhaltijalle**

D/727/08.01.00.00/2019

Asian valmistelija /  
Lisätietojen antaja

Joukkoliikennesuunnittelija Maria Niemi p. 044 416 3902

Päätös

Esittelijä muutti päättöehdotuksen muotoon:

Lautakunta päättää siirtää lyhytaikaisia ja väliaikaisia joukkoliikenteen lipputuotteiden hinnanmuutoksia koskevan päätösvallan joukkoliikennesuunnittelusta vastaavalle viranhaltijalle. Pysyvät lippuhinnat päättää jatkossakin joukkoliikennelautakunta.

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Kaupungininsinööri Jukka Lindfors

Lautakunta päättää siirtää lyhytaikaisia ja väliaikaisia joukkoliikenteen lipputuotteiden hinnanmuutoksia koskevan päätösvallan joukkoliikennesuunnittelun viranhaltijalle. Pysyvät lippuhinnat päättää jatkossakin joukkoliikennelautakunta.

Perusteluosa

Lautakunnat päättävät vastuualueellaan Lahden kaupungin hallintosäännössä esitetyt asiat sekä toimielimelle viranomaisena lain nojalla kuuluvat asiat. Hallintosäännön mukaan toimielimet voivat siirtää päätösvaltaansa palvelualueen muille toimielimille, luottamushenkilöille tai viranhaltijoille, ellei lainsäädännöstä muuta johdu. Lahden seudun joukkoliikenteen lippujen hinnoista päättää joukkoliikennelautakunta (19.02.2013 § 1).

Lahden seudun joukkoliikenteestä valtaosa on järjestetty bruttomallilla 1.7.2019 alkaen. Bruttomallissa lipputuloriski on kokonaisuudessaan liikenteen tilaajalla. Bruttomalli antaa liikenteen tilaajalle enemmän vaikutusvaltaa hinnoittelun suhteen, sillä lipputuloalene-  
masta ei synny erillistä korvausvelvoitetta liikennöitsijälle.

Lahden seudulla käytössä oleva Waltti-lippujärjestelmä ja mobiililippusovellus mahdollistavat nopeat ja väliaikaiset hintamuutokset ja lipputuotteet. Erityisesti mobiilisovellus tarjoaa joustavia mahdollisuuksia erilaisiin markkinointikampanjoihin ja alennuksiin mm. alennuskoodin ja ajastetun lipun. Lahden seudulla ei ole hyödynnetty täysipainoisesti lippujärjestelmän tarjoamia mahdollisuuksia ja käyttämätöntä markkinointipotentiaalia.

**Lahden kaupunki**

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta

**Päätöspäivämäärä**

27.08.2019 § 31

Joukkoliikennelaki ei ota kantaa siihen, miten toimivaltaisen viranomaisen toiminta organisoidaan. Päätösvallan lyhytaikaisista hinnannmuutoksista ollessa lautakunnan sijaan joukkoliikennesuunnittelun viranhaltijalla mahdollistetaan ketterä reagointi ja yhteistyö mm. tapahtumajärjestäjien ja muiden toimijoiden kanssa.

Markkinointikampanjat ovat tärkeitä seudullisen joukkoliikenteen imagon parantamiseksi ja näkyvyyden lisäämiseksi. Lahden seudun joukkoliikenteen sitovaksi tavoitteeksi on määritelty matkustajamäärän kasvattaminen. Erityisesti uusasiakashankinnassa markkinoinnilla on merkittävä rooli. Kampanjat ja kohdennetut edut lisäävät joukkoliikenteen houkuttavuutta ja kannustavat kokeilemaan joukkoliikennettä.

Markkinointikampanjoille ei myönnetä erillistä määrärahaa. Joukkoliikenteen markkinointikulut ja mahdolliset hinnanalennusten vaikutukset joukkoliikenteen lipputuloihin tulevat jatkossakin sisältymään joukkoliikenteen vuosittaiseen budjettiin.

Muutoksenhaku	Oikaisuvaatimus
Toimenpiteet	Säädöskokoelma
Liitteenä	-

Lahden kaupunki, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, 03.02.2021

§ 5

Joukkoliikenteen myyntipisteverkoston supistaminen

765/08.01.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Joukkoliikennepäällikkö Katja Suhonen, p. 044 416 4658

Joukkoliikennesuunnittelija Maria Niemi, p. 044 416 3902

Joukkoliikennesuunnittelija Milja Kemppainen, p. 050 398 5575

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Lautakunta päättää hyväksyä ehdotuksen joukkoliikenteen myyntipisteverkoston supistamisesta ja palvelu- sekä latauspisteiden vähentämisestä vuoden 2021 aikana. Lautakunta antaa joukkoliikenneyksikölle valtuudet sopia muutoksista myyntipisteiden kanssa ja tarvittaessa arvioida myyntipisteverkoston laajuutta jatkossa uudelleen.

Perusteluosa

### **Myyntipisteverkoston nykytilanne**

Lahden seudun liikenteellä on käytössä lipunmyynti- ja latauspisteitä kuntien palvelupisteissä sekä alueen R-kioskeissa ja Matkahuollossa. Joukkoliikenteen matkustajat voivat asioida minkä tahansa kunnan palvelu- tai latauspisteessä.

Myyntipisteverkosto on jaettu kolmeen eri tasoista palvelua tuottavaan myyntipaikkaan: Asiakaspalvelupisteeseen, palvelupisteisiin ja latauspisteisiin.

LSL:n asiakaspalvelu toimii Lahti-Pisteessä Lahden Palvelutorilla. Lahti-Pisteestä asiakas voi hankkia ja ladata Waltti-matkakortin sekä kysyä neuvoa joukkoliikenteen käyttöön liittyvissä asioissa. Asiakaspalvelussa huolehditaan myös rikkoutuneista ja kadonneista matkakorteista.

Kuntien ylläpitämät palvelupisteet toimivat Heinolassa, Hollolassa ja Lahdessa. Palvelupisteissä asiakas voi hankkia uuden Waltti-kortin sekä lisäladata olemassa olevaa Waltti-korttia. Palvelupisteissä asiakas voi myös muuttaa matkakortin asiakastietoja, kuten oletusvyöhykkeet tai asiakasryhmän. Palvelupisteissä hoidetaan lisäksi opiskelijoiden ja maksusitoumusasiakkaiden matkakorttiasiat.

Latauspisteitä on alueen R-kioskeissa (Lahdessa, Hollolassa, Heinolassa ja Orimattilassa) ja Lahden Matkahuollon toimipisteessä. Latauspisteissä asiakas voi ainoastaan lisäladata Waltti-korttia. Kortille voi latauspisteissä ladata vain samanlaisen kausituotteen kuin kortilla on aiemminkin ollut. Osassa latauspisteistä on myös myynnissä päivälippuja.

Lipunmyynti- ja latauspisteinä toimivat myös lippuautomaatit, joita on Lahdessa yhteensä seitsemän kappaletta. Lisäksi Waltti-kortin lataus onnistuu LSL:n linja-autoissa.

Waltin verkkokaupassa Waltti-kortin osto ja lataus onnistuu 24/7.

### **Myyntipisteverkoston muutostarpeet**

Lahden seudun joukkoliikenteessä on tarkoitus ottaa käyttöön tunnistepohjainen lippu- ja maksujärjestelmä syksyn 2021 aikana. Tunnistepohjainen järjestelmä on mahdollista ottaa käyttöön, kun linja-autojen ajoneuvolaitteet ovat uusiutuneet uusien sopimusten myötä. Tunnistepohjaiseen järjestelmään siirtymisen vuoksi latauspisteissä

käytössä olevat laitteet vanhentuvat ja latauspisteisiin on tehtävä muutoksia. Palvelupisteissä käytössä olevien laitteiden käyttöjärjestelmä on myös vanhentunut ja myös palvelupisteisiin joudutaan tekemään muutoksia.

Siirtyminen tunnistepohjaiseen järjestelmään ja laitteiden vanhentuminen on luonteva hetki supistaa myyntipisteverkoston ja keskittyä palvelun tarjoamiseen ja kehittämiseen eniten käytetyissä myyntipaikoissa.

Muutoksen avulla joukkoliikenteen asiakkaita halutaan myös ohjata asioimaan sähköisesti Waltti-verkkokaupassa. Waltti-mobiilisovelluksen käyttöönotto lähitulevaisuudessa mahdollistaa myös laajemman valikoiman mobiilissa toimivia lipputuotteita. Esimerkiksi kausilipun mobiiliversion käyttöönotto vähentää fyysisen asiointin tarvetta palvelupisteissä.

Tavoitteena on keskittää ja selkeyttää palvelupistetarjontaa, jolloin jatkossa kaikista myyntipisteistä olisi saatavana samantasoista palvelua (ei pelkkää lisälatausta). Ehdotettavien muutosten myötä myyntipisteverkosto on nykyistä selkeämpi ja asiakkaan palvelukokemuksen odotetaan paranevan.

Palvelu- ja latauspisteisiin tehtävät muutokset on kuvattu tarkemmin alla.

## **Palvelupisteet**

Palvelupisteissä on käytössä Tieto Oyj:n toimittamat Waltti-palvelupistelaitteet, jotka täytyy vanhentuneen Windows-käyttöjärjestelmän vuoksi korvata uusilla Win10-käyttöjärjestelmän laitteilla.

Vanhoja Waltti-palvelupistelaitteita on tällä hetkellä käytössä näissä palvelupisteissä:

- Heinolan kaupunginkirjasto (Kauppakatu 12, 18100 Heinola)
- R-kioski Aleksanterinkatu 11 (Aleksanterinkatu 11, 15110 Lahti)
- R-kioski Tori (Vapaudenkatu 10, 15110 Lahti)
- R-kioski Trio (Aleksanterinkatu 18, 15140 Lahti)
- R-kioski Kiveriö (Kiveriönkatu 32, 15200 Lahti)
- R-kioski Möysä (Karjalankatu 45, 15150 Lahti)
- R-kioski Metsäkangas (Petsamonkatu 9, 15830 Lahti)
- R-kioski Orimattila (Erkontie 16, 16300 Orimattila)
- R-kioski Nastola (Mestarintie 1, 15550 Nastola)

Kaikkien Waltti-palvelupistelaitteiden korvaamista uusilla myyntipisteratkaisuilla ei nähdä tarpeellisena.

Kuntien palvelupisteissä Waltti-palvelupistelaitteet voidaan korvata omille tietokoneille asennetuilla Waltti-palvelupistesovelluksilla, kuten on tehty jo Lahdessa ja Hollolassa. Myös Heinolan kaupunginkirjastolla toimiva laite on tarkoitus korvata palvelupistesovelluksella.

R-kioskeihin ei kannata toteuttaa omille tietokoneille asennettavaa sovellusta, sillä kioskeilla ei ole käytössä tähän soveltuvia tietokoneita ja niiden hankkiminen kioskeihin ei ole viranomaisen puolesta kannattavaa.

Uuden Waltti-palvelupistelaitteen hinta on 165 €/kk (alv 0%). Laitteiden toimitusaika on noin 2 kuukautta.



Uusia laitteita on tilattu joulukuussa 2020 seuraaviin palvelupisteisiin:

- R-kioski Aleksanterinkatu 11 (Aleksanterinkatu 11, 15110 Lahti)
- R-kioski Tori (Vapaudenkatu 10, 15110 Lahti)
- R-kioski Trio (Aleksanterinkatu 18, 15140 Lahti)
- R-kioski Orimattila (Erkontie 16, 16300 Orimattila)
- R-kioski Nastola (Mestarintie 1, 15550 Nastola)

Näissä palvelupisteissä on suuret käyttäjämäärät ja eniten myyntiä. Lahden keskustassa sijaitsevat palvelupisteet ovat useimpien joukkoliikenteen matkustajien käytettävissä, sillä suurin osa joukkoliikenteen matkoista suuntautuu kaupungin keskustaan. Orimattilan ja Nastolan palvelupisteet palvelevat lisäksi erityisesti Orimattilan ja Itä-Lahden aluetta.

Waltti-palvelupisteitä ei uusita palvelupisteissä R-kioski Kiveriö, R-kioski Möysä ja R-kioski Metsäkangas, joiden myynti on vähäistä suhteessa muihin palvelupisteisiin. R-Kioski Kiveriön, Möysän ja Metsäkankaan myynnit ovat vain noin 2-10 % suosituimpien palvelupisteiden myynnistä. Nämä palvelupisteet poistuvat käytöstä kesän 2021 aikana.

Luopumalla kolmesta palvelupisteestä, säästetään laitekustannuksissa vuodessa 5 940 euroa (alv 0%).

### **Latauspisteet**

Latauspisteissä on käytössä ajoneuvolaitetoimittajan Pusatecin myyntilaitte (38 €/kk/laitte), joka ei ole yhteensopiva tunnistepohjaisen lippu- ja maksujärjestelmän kanssa. Tunnistepohjaisessa järjestelmässä myyntilaitte on reaaliaikaisessa yhteydessä taustajärjestelmään, eivätkä nykyiset Pusatecin myyntilaitteet tue tällaista ominaisuutta. Pusatecin myyntilaitteilla on 1 kuukauden irtisanomisaika.

Pusatecin myyntilaitteita on tällä hetkellä käytössä näissä latauspisteissä:

- R-kioski Rautatieasema (Mannerheiminkatu 15, 15100 Lahti)
- R-kioski Ankkuri (Ankkurikatu 1, 15140 Lahti)
- R-kioski Jalkaranta (Kankolankatu 1, 15950 Lahti)
- R-kioski Mukkula (Ritaniemenkatu 13, 15240 Lahti)
- R-kioski Ahtiala (Alasenkatu 1, 15300 Lahti)
- R-kioski Hollola (Keskuskatu 11, 15870 Hollola)
- R-kioski Heinola Tori (Savontie 5, 18100 Heinola)
- Matkahuolto Lahden Matkakeskus (Askonkatu 2, 15100 Lahti)

Korvaava R-kioskien käyttöön tarkoitettu myyntipisteratkaisu on TVV Lippu- ja maksujärjestelmä Oy:n toimesta suunnitteilla. Tablet-pohjainen ratkaisu soveltuu kuitenkin alkuvaiheessa vain Waltti-korttien lisälatauksiin ja kertalippujen myyntiin, eikä ratkaisun avulla voi luoda uusia kortteja tai asiakkuuksia. Ratkaisu ei siis paranna nykyistä palvelutasoa latauspisteissä eikä paperisten kertalippujen myyntiä ole tarkoitus lisätä – tavoitteena on ohjata joukkoliikenteen matkustajat käyttämään maksutapana Waltti-korttia tai mobiililippua.

Nykyiset latauspisteet tarjoavat rajallista palvelua asiakkaille (vain matkakorttien lisälataukset) ja niiden sijainnit Lahdessa asettavat kaupunginosat eriarvoiseen asemaan. Lahdessa valtaosa korttien latauksista tehdään myös keskustan palvelupisteissä, joten kauempana sijaitsevien latauspisteiden ylläpitoa ei nähdä tarpeellisena. Hollolassa ja

Heinolassa latauspisteiden sijaan asiakkaita palvelevat laajemman palvelun palvelupisteet.

Latauspisteiden myynti on vähäistä suhteessa lippuautomaatteihin, jotka toimivat itsepalvelulatauspisteinä ja siten korvaavat kioskeihin perustetut latauspisteet. Esimerkiksi Lahden Matkakeskuksella toimiva automaatti korvaa Rautatieaseman R-kioskin latauspisteen. Lisäksi Waltti-kortin lataus onnistuu lippuautomaatilla latauspisteitä edullisemmin ilman palvelumaksua.

Latauspisteiden ylläpitäminen ei ole myöskään verkkokaupankäynnin lisääntymisen vuoksi enää välttämätöntä. Waltti-verkkokauppa palvelee asiakkaita verkossa ympäri vuorokauden ja Waltin verkkokaupassa Waltti-kortin lataus on latauspisteitä edullisempaa.

Asiakaspalvelua tarvitseville asiakkaille on tarjolla palvelupisteitä, joista erityisesti kuntien palvelupisteet pystyvät neuvomaan asiakkaita myös laajemmin joukkoliikenteeseen liittyvissä asioissa.

Nykyisten Pusatec-myyntilaitteiden korvaamista uusilla myyntipisteratkaisuilla ei nähdä tarpeellisena ja latauspisteistä luovutaan tunnistepohjaiseen järjestelmään siirtymisen yhteydessä. Samalla joukkoliikenteen myyntipisteverkostoa ja myyntipisteiden palvelutarjontaa saadaan selkeytettyä ja samat palvelut ovat tasapuolisesti kaikkien saatavilla.

Luopumalla kahdeksasta latauspisteestä, säästetään laitekustannuksissa vuodessa 3 648 euroa (alv 0%).

### **Myyntipisteverkoston tulevaisuus**

Lippu- ja maksujärjestelmän kehittyessä sekä kysynnän, asiakkailta saadun palautteen ja ostokäyttäytymisessä tapahtuvien muutosten pohjalta myyntipisteverkoston laajuutta sekä uusien palvelu- ja latauspisteiden tarvetta on mahdollista arvioida myöhemmin uudelleen.



Lahden seudun joukkoliikennelautakunta

Päätöspäivämäärä 03.02.2021 § 5

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: toimivalta-alueen kunnat, palvelu- ja latauspisteet

Lahden kaupunki, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, 15.11.2022

§ 58

## Matkakortti- ja matkustusehtojen muutos

168/08.01.00.00/2022

### Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Joukkoliikennepäällikkö, Rauno Särkkäaho, 044 4164 658

Viestintä- ja markkinointisuunnittelija, Minna Immonen, 044 416 3902

### Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

### Esittelijä

Kaupungininsinööri Lastikka Mika

### Päätösehdotus

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta päättää hyväksyä matkakortti- ja matkustusehdot. Lautakunta päättää, että joukkoliikenneyksikkö voi päivittää matkakortti- ja matkustusehtoja ilman erillistä päätöstä perusteluosassa esitetyin reunaehdoin.

### Perusteluosa

Yleiset matkakortti- ja matkustusehdot on päivitetty vastaamaan lippujärjestelmän muutoksia mobiilisovellusten ja lähimaksun osalta. Samalla on päivitetty termistöä ja yhteystietoja.

Joukkoliikenneyksikkö voi päivittää matkakortti- ja matkustusehtoja jatkossa ilman erillistä päätöstä, mikäli muutos perustuu lautakunnan päättämiin muutoksiin lippu- ja maksujärjestelmässä, lippu- ja

maksujärjestelmän teknisiin muutoksiin, yhteystietojen päivitykseen tai muihin vastaaviin välttämättömiin muutoksiin.

Tiivistelmä merkittävimmistä muutoksista:

Lisätty uutena kohta 3.2.6 Lähimaksu (sivu 4).

Lisätty Waltti Mobiili -sovellus kohtaan 3.2.4 Mobiililiput (sivu 3). Sisälsi aiemmin vain LSL-sovelluksen.

Päivitetty myyntipisteiden tiedot (sivu 9 alkaen).

Päivitetty termejä vastaamaan nykyistä käytäntöä. Esim. poistettu termi rajoitettu asiakaspalvelupiste (=palvelupiste) ja käsittelymaksu (=palvelumaksu).

## Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

## Toimenpiteet

Tiedoksi valmistelijoille

Lahden kaupunki, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, 24.01.2023

§ 5

## Lahden kaupunkipyöräpalvelun lipputuotteet 2023

3332/00.01.03.01/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kunnossapitoinsinööri Anniina Lyijynen p. 044 482 0912

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta päättää, että kaupunkipyöräpalvelun lipputuotteet on kaudella 2023 ovat perusteluosan mukaiset.

Perusteluosa

### Tiivistelmä

Kaupunkipyöräpalvelun kaudelle 2023 ehdotetaan käyttöön otettavaksi seuraavat lipputuotteet ja hinnat:

Minuuttihinta 10 snt/min

Päivä 5 €

Viikko 10 €

Kuukausi 20 €

3 kuukautta 40 €

Koko pyöräilykausi 60 €

Yrityksille tarjotaan mahdollisuus ostaa kuukauden, kolmen kuukauden ja koko kauden lipputuotteita laskutuksella.

Lisäksi Lahden kaupunki voi järjestää oman harkinnan mukaan ilman erillistä päätöstä alennus- ja muita lippukampanjoita asiakashankinnan tarpeisiin. Esimerkkejä tästä olisivat esimerkiksi oppilaitosyhteistyö ja markkinointikampanjat.

### **Lahden kaupunkipyöräpalvelu**

Lahden kaupunki päätti hankkia kaupunkipyöräpalvelun vuonna 2021. Järjestelmän toteuttaa ja palvelun operoinnista vastaa Freebike S.r.o. Joukkoliikennettä täydentävä kaupunkipyöräpalvelu käynnistettiin pilottijaksolla syksyllä 2021. Kokeilujakso kesti kaksi kuukautta ja varsinainen 5-vuotinen sopimuskausi käynnistyi 1.4.2022. Sopimus jatkuu 1.3.2027 asti. Sopimuksen optioina kaupungilla oli mahdollisuus kasvattaa pyörien määrä 500 pyörään. Tämä optio päätettiin ottaa käyttöön joukkoliikennelautakunnan kokouksessa 13.9.2022. Lisäksi sopimus sisältää toistaiseksi käyttämättömät optiot jatkaa sopimuskautta kahdella vuodella tai laajentaa palvelua ympärivuotiseksi. Kaupunki maksaa palvelusta kiinteään bruttokustannuksen ja saa lipputulot ja mahdolliset sponsoritulot kokonaan itselleen, joiden erotuksena muodostuu palvelun nettokustannus.

Pyörien vuosittainen toimintakausi perustilanteessa on 1.4.-31.10. Kaudella 2023 kaupunkipyöräjärjestelmä kattaa lähtötilanteessa 500 pyörää ja 60-70 asemaa. Asemaverkoston koko ja asemien maantieteellinen sijainti on sidottu pyörien kokonaismäärään ja kaupunkirakenteeseen. Asemaverkon suunnittelussa otetaan huomioon asutuksen, työpaikkojen ja muiden toimintojen sijainti. Jokaiselle asemalle optimaalinen pyörien määrä on 10



pyörää, tällä hetkellä osalla asemista pyörämäärä jää hieman alle, mutta kauden 2022 kokemuksen mukaan ei ole viitteitä, että asemat olisivat olleet tyhjillään. Kaupunkipyöräpalvelu toimii sovelluksella ja lisäksi tietoa ja päivittyviä käyttötilastoja löytyy kaupunkipyöräpalvelun nettisivuilta.

### **Kausi 2022**

Asiakkaita kauden 2022 aikana oli yhteensä hieman alle 7 000 ja Mankeleilla tehtiin yli 110 000 matkaa. Yksittäisiä haasteita oli asiakkailta esimerkiksi alennuskuponkien käyttöönotoissa tai muissa rekisteröintiin ja käyttöönottoon liittyvissä aiheissa. Suurimmat yhteydenotot koskivat asematoiveita ja niitä esitettiin paljon sekä useille eri alueille. Asematoiveet käydään läpi kauden 2023 asemasijoittelun yhteydessä.

Käytetyimmät asemat kaudella 2022 olivat:

1. Tori
2. Trio
3. Satama
4. Kauppakatu
5. Lahden kampus

Kaupunkipyörärekisteröityneiltä käyttäjiltä kysyttiin kauden 2022 päätteeksi kokemuksia kaudesta sekä Mankelien käytön vaikutuksista liikkumistapoihin. Lisäksi kysyimme käyttäjien maksuvalmiudesta 7 kuukauden kausimaksuun. Kyselyyn vastasi 848 henkilöä ja käyttäjät arvottivat palvelun käyttäjäkokemuksensa perusteella erinomaiseksi.

Suurin osa vastaajista ajeli Mankeleilla vähintään muutaman kerran viikossa. Suosituimmat syyt käyttää Mankelia olivat kätevä tapa liikkua,

huolettomuus ja sähköavusteisuus. Suuri osa ilmoitti korvanneensa Mankeleilla niin kävely-, auto-, joukkoliikennematkoja kuin omalla pyörällä tehtyjä matkoja. 75 % vastaajista koki palvelun tuoneen heille ajallista säästöä. Kyselyn perusteella käyttäjät pitivät 50 euron kausihintaa kohtuullisena.

Kaudella 2022 lippuja myytiin 4794 kappaletta, joista kausilippuja 924, kampanjahintaisia kausilippuja 167 kappaletta, viikkolippuja 643 kappaletta ja päivälippuja 3060 kappaletta.

Pyörillä ajettiin kaudella 2022 keskimäärin 2,11 matkaa päivässä. Eniten matkaa per pyörä per päivä tuli heinäkuussa, mikä oli 2,59 matkaa. Palvelun kannalta optimaalinen matkamäärä olisi noin 4-6 matkaa / pyörä / päivä.

### **Lipputuotteet ja hinnat kaudella 2023**

Kauden 2023 lipputuotteiksi ehdotetaan kausi-, 3 kk-, kuukausi- viikko- ja päivälippuja sekä näiden tuotteiden lisäksi tarjotaan minuuttihinnoittelua. Tavoitteena on tarjota houkuttelevan hintainen kausimaksu, joka palvelee erityisesti lahtelaisia ja kaikkia Lahdessa paljon aikaa viettäviä. 3 kk- ja kuukausilipun on tarkoitus palvella käyttäjiä, jotka viettävät Lahdessa kesän esimerkiksi kesätöiden osalta sekä käyttäjille, jotka palaavat takaisin Lahteen loppukesästä, kuten osa opiskelijoista. Kauden 2022 kokemusten perusteella kausilipun ostamisen kynnys kasvaa kauden edetessä, jolloin 3kk ja 1kk liput voisivat olla houkutteleva vaihtoehto. Kuopiossa 3 kk- lippuun tuli nimenomaan korkeakouluopiskelijoilta ja Lahdessa kauden 2022 viidenneksi käytetyin asema oli Lahden kampus. Tämä tukee tarvetta myös tarjota myös opiskelijoille potentiaalisia vaihtoehtoja. Näiden lisäksi viikko- ja päivälipulla sekä minuuttihinnoitella palvellaan kokeilijoita,

matkailijoita ja muita satunnaisia käyttäjiä. Vaikka kaupunkipyöräpalvelu nähdään selkeästi joukkoliikenteen osana ja asiakkaat halutaan sitouttaa edullisella kausihinnalla säännöllisiksi palvelun käyttäjiksi, koetaan tärkeäksi myös tarjota kaupunkipyöräpalvelua muillekin käyttäjäryhmille kohtuullisella hinnalla.

Matkamääriä pyritään nostamaan palvelua laajentamalla, tuomalla vaihtoehtoisia lipputyyppejä saataville, sekä yrityksille mahdollisuus ostaa lippuja esimerkiksi työntekijöille laskutuksella.

Kausilipun hinta vaihtelee useissa kaupungeissa 35-60 euron välillä. Kuopiossa, jossa kaupunkipyörät Lahden tapaan ovat sähköavusteisia, on kauden hinta 60 euroa. Helsingissä, missä kaupunkipyörät eivät ole sähköavusteisia, on kauden hinta 35 euroa. Muiden tuotteiden hinnat ovat pääasiassa vakiintuneita hintoja referenssikaupungeissa.

**Kaupunkipyöräpalvelun kausilipun hinnaksi ehdotetaan 60 euroa (noin 8,5 euroa/kk), 3 kk:n lipun hinnaksi 40 €, kuukausilipun hinnaksi 20 € viikkolipun hinnaksi 10 euroa ja päivälipun hinnaksi 5 euroa.**

**Minuuttiveloitus olisi 0,10 €/minuutti.** Hinnat perustuvat referenssitietoihin muista kaupungeista, alueen laajentumiseen, kauden 2022 kokemuksiin, pyörämäärän lisäämiseen sekä kaupunkipyöräien käyttäjäkyselyn tuloksiin.

Yrityksille tarjotaan mahdollisuus ostaa kuukauden, kolmen kuukauden ja koko kauden lipputuotteita laskutuksella.

Lisäksi Lahden kaupunki voi järjestää oman harkinnan mukaan ilman erillistä päätöstä alennus- ja muita lippukampanjoita asiakashankinnan tarpeisiin. Esimerkkejä tästä olisivat esimerkiksi oppilaitosyhteistyö ja markkinointikampanjat.



Lahden seudun joukkoliikennelautakunta

Päätöspäivämäärä 24.01.2023 § 5

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: valmistelija

Lahden kaupunki, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, 14.02.2023

§ 10

Suunnitelma kesäkauden 2023 joukkoliikenteen tarjonnasta

579/08.01.00.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Joukkoliikennesuunnittelija Lauri Jokinen p. 050 320 0101

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Lautakunta päättää hyväksyä kesäkauden 2023 joukkoliikenteen liikennöintimuutokset esityksen mukaisina. Lautakunta antaa joukkoliikenneyksikölle valtuudet sopia muutoksista liikennöitsijöiden kanssa ja tehdä yksityiskohtaiset aikataulusuunnitelmat.

Perusteluosa

Kaupunkiympäristön palvelualueen joukkoliikenneyksikkö on tehnyt suunnitelman kesäkauden 2023 joukkoliikenteen palvelutarjonnasta.

Kesäkauden liikennöinti alkaa 5.6.2023 ja päättyy 8.8.2023.

Edellisen kesän liikennetarjontaa on tarkistettu saatujen asiakaspalautteiden ja matkustajamääräraportoinnin perusteella, huomioiden talousarvion 2023 määrärahat. Reittimuutoksissa on myös huomioitu tulevan kesän työmaiden vaikutus liikennöintiin.

Kesäkausi 2023 ajetaan pääsääntöisesti kuten 1.7.2022 uusilla sopimuksilla alkanut vuoden 2022 kesäliikenne.

Keskeinen muutos vuoden 2022 kesäkauden liikenteeseen verrattuna:

Linja 40 Lahti-Vääksy ajetaan kesäkauden 2023 ajan poikkeusreittiä Paimelan siltatyömaan vuoksi. Kesäkaudella liikennöidään Paimelassa reittiä Vesikansantie-Paimelanraitti-Paimelantie-Vesivehmaantie. Linjoille 40 ja 42 tehdään myös pieniä aikataulumuutoksia.

Kesäkauden 2023 kustannuksia ei voida verrata kesäkauden 2022 kustannuksiin, sillä linjastouudistus astui voimaan kesken kesäkauden 2022 ja kohteiden sopimuksissa tapahtui muutoksia 1.7.2022 alkaen. Lisäksi kesäkuussa 2022 kustannusindeksi on ollut merkittävästi pienempi kuin kesäkuun 2023 kustannusindeksi tulee olemaan.

Kesäkauden 2023 liikennöintikulut ovat yhteensä n. 3,6 miljoonaa euroa. Kustannusten laskennassa on käytetty samaa indeksiarvoa, jolla kustannukset on määritelty talousarvioon.

## Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

## Toimenpiteet

Ote: toimivalta-alueen kunnat

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta

Päätöspäivämäärä 25.04.2023 § 19

Lahden kaupunki, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, 25.04.2023

## § 19

Joukkoliikenteen tapahtumalippu ja maksuttomien matkojen käytännöt

36/08.01.00.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Joukkoliikennepäällikkö Rauno Särkkäaho, p. 044 4164 658

Joukkoliikennesuunnittelija Milja Kemppainen, p. 050 3985 575

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Lautakunta päättää määritellä tapahtumalipun hinnoittelun seuraavasti: Tapahtumaliput laskutetaan käyttöjen perusteella (1,06 €/matka) tai päiväkohtaisella hinnalla (2 €/kalenteripäivä/lippu). Lautakunta antaa mahdollisia tapahtumalipun hinnoittelun muutoksia koskevan päätösvallan joukkoliikenteen viranhaltijalle perusteluosan mukaisesti.

Lautakunta päättää maksuttomien matkojen käytännöistä perusteluosan mukaisesti.

Lautakunta antaa joukkoliikenneyksikölle valtuudet sopia tapahtumalipun käytön yksityiskohdista ja toteutuksesta tapahtumajärjestäjien kanssa.

## Perusteluosa

**Joukkoliikenteen tapahtumalippu**

Lahden kaupunki on vuonna 2021 hankkinut TVV Lippu- ja maksujärjestelmä Oy:n tarjoaman tapahtumalippuratkaisun.

Tapahtumalippuratkaisu mahdollistaa viranomaiselle aiempaa helpomman tavan tehdä yhteistyötä erilaisten tapahtumajärjestäjien kanssa. Tapahtumalippu yhdistää joukkoliikennelipun ja tapahtuman pääsylipun. Pääsylipulla voi tällöin matkustaa kaikilla LSL:n vuoroilla ja erillistä bussilippua ei tarvita.

Tapahtumalippua voidaan hyödyntää erilaisissa tapahtumissa. Tapahtumalipun hyödyntäminen vaatii integraation lipunmyyjän myyntijärjestelmään. Tapahtumalippuratkaisu sisältää tällä hetkellä integraation Lippupisteen, Liveton ja Evention järjestelmiin.

Tapahtumalippua on vuosina 2022 ja 2023 pilotoitu Salpausselän kisoissa, joissa kisalippu toimi myös bussilippuna. Lippuyhteistyö toteutettiin kokeiluna, jossa testattiin tapahtumalipun toteutusta. Pilotin vuoksi kisaorganisaatio ei tilittänyt kaupungille lippukorvauksia bussimatkoista.

Tapahtumalippuyhteistyöstä sovitaan tapahtumajärjestäjien kanssa erikseen tapauskohtaisesti. LSL voi myös perustellusta syystä kieltäytyä tapahtumalippuyhteistyöstä. LSL ei järjestä lisävuoroja eikä shuttle-kuljetuksia tapahtumille.

Tapahtumalipun laajempaa käyttöä varten tulee päättää tapahtumalipun hinnoitteluperiaatteista.

**Tapahtumalipun hinnoittelu**

Tapahtumaliput laskutetaan tapahtumajärjestäjältä käyttöjen perusteella (1,06 €/matka) tai päiväkohtaisella hinnalla (2 €/kalenteripäivä/lippu).



Päiväkohtainen hinnoittelu tarkoittaa hintaa per tapahtumalippu. Hinnat sis. arvonlisäveron.

Käyttöjen perusteella laskutettavan hinnan lähtökohtana on kausilipun keskihinta. Hinta tarkistetaan vuosittain ilman erillisiä päätöksiä. Hinnoittelua ja sen perusteita voidaan muuttaa joukkoliikenteen viranhaltijan päätöksellä saatavien käytännön kokemusten mukaan.

Lippukorvaus on sama kaikille lipputypeille.

### **Maksuttomat matkat**

Lautakunta on kokouksessaan 16.4.2019 päättänyt maksuttomien matkojen myöntämisestä seuraavasti:

*"Lautakunta päättää myös, ettei jatkossa myönnä maksuttomia matkoja joukkoliikenteellä tapahtumille, joissa Lahden kaupunki ei ole järjestämisvastuussa. Lisäksi Lahden seudun liikenteen on saatava tapahtumasta laajasti näkyvyyttä myös tapahtuman ulkopuolisille. Jokaisen tapahtuman anomus käsitellään kuitenkin erikseen tapauskohtaisesti."*

Joukkoliikenteen talouspaineista, aiemman päätöksen seudullisesta eriarvoisuudesta ja tapahtumalippuratkaisusta johtuen ei nähdä enää tarpeelliseksi myöntää maksuttomia matkoja eri tapahtumille. Tasavertaisuuden vuoksi sama hinnoittelu koskee kaikkia tapahtumia. Tapahtumille ei lähtökohtaisesti myönnetä jatkossa maksuttomia matkoja.

Jäsenkuntien omia tapahtumia, tai tapahtumia joihin kunnilla on tahtotila tarjota käyttäjille ilmaista matkustusta, voidaan toteuttaa tekemällä tapahtumalippusopimus kyseisen kunnan/palvelualueen kanssa, jolloin tapahtumalipun kustannus kohdistuu kyseisen kunnan määrittämälle kustannuspaikalle, eikä rasita joukkoliikenneyksikön budjettia. Mikäli käytännön syistä on perusteltua toteuttaa matkustus muuten kuin

tapahtumalipulla, voi joukkoliikenteen viranhaltija sopia kunnan kanssa toteutustavasta ja korvauksesta tapahtumalipun hinnoittelua mukaillen.

Lahden seudun joukkoliikenteen omaan toimintaan liittyviin tapahtumiin tai tapahtumiin, joissa Lahden seudun joukkoliikenne on merkittävästi mukana, voidaan myöntää ilmainen matkustus tarvittaessa tapahtumalipulla tai muulla soveltuvalla tavalla ilman erillistä päätöstä.

### **Vaikutusten arviointi**

Muutoksen arvioidaan lisäävän lipputuloja ja joukkoliikenneyksikön oman työn määrää maltillisesti. Ei merkittävää vaikutusta tuloihin tai yksikön työn määrään. Ei tarvetta huomioida talousarviossa tai yksikön henkilöstömitoituksessa. Muutoksen arvioidaan selkeyttävän tapahtumille tarjottavia palveluita, sekä maksuttoman matkustamisen käytäntöjä.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: toimivalta-alueen kunnat

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta

Päätöspäivämäärä 25.04.2023 § 23

Lahden kaupunki, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, 25.04.2023

## § 23

Suunnitelma talvikauden 2023–2024 joukkoliikenteen tarjonnasta

579/08.01.00.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Joukkoliikennepäällikkö Rauno Särkkäaho, p. 044 4164 658

Joukkoliikennesuunnittelija Lauri Jokinen, p. 050 3200 101

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Lautakunta päättää hyväksyä talvikauden 2023–2024 joukkoliikenteen liikennöintimuutokset esityksen mukaisina. Lautakunta antaa joukkoliikenneyksikölle valtuudet sopia muutoksista liikennöitsijöiden kanssa ja tehdä yksityiskohtaiset aikataulusuunnitelmat.

Perusteluosa

Lahden kaupungin kaupunkiympäristön palvelualueen joukkoliikenneyksikkö on tehnyt suunnitelman talvikauden 2023–2024 joukkoliikenteen palvelutarjonnasta.

Talvikauden liikennöinti alkaa 9.8.2023 ja päättyy 2.6.2024.

Edellisen kauden liikennetarjontaa on tarkistettu saatujen asiakaspalautteiden ja matkustajamääräraportoinnin perusteella, huomioiden talousarvion 2023 määrärahat.

Edelliseen talvikauteen 2022–2023 verrattuna linjastoa ja palveluntarjontaa muutetaan seuraavasti:

- Linjan 7 Metsä-Pietilä–Karisto ajo- ja lähtöaikoja muutetaan aikataulujen luotettavuuden parantamiseksi. Kohteen lisäautoa käytetään jatkossa iltapäivisinkin tupla-autona ruuhkaisimmilla lähdöillä.
- Linjalle 10 PHKS-Harjuviidantie lisätään reittivariaatio, joka käy Pajulahden urheiluopistolla. Pajulahteen ajetaan kolmesti päivässä. Toteutetaan yhden talvikauden kokeiluna, jonka jälkeen arvioidaan jatkoa.
- Linjalle 12 Ala-Okeroinen–Herrasmani lisätään yksi auto ja parannetaan palvelutasoa aamu- ja iltapäivän ruuhka-aikoina Ala-Okeroinen – Kauppatori välillä erityisesti yritysalueiden tarpeisiin.
- Linjan 24 Salpakangas-Matkakeskus reittiä ja aikataulua muutetaan palvelemaan paremmin Salpakangas-Matkakeskus yhteyttä suuremman käyttäjämäärän saavuttamiseksi.
- Linjoilla 40 – 41 Lahti-Vääksy karsitaan kuntien toiveesta ilta-aikojen tarjontaa vähäisen käyttäjämäärän vuoksi.
- Linja 43 Heinlammi-Kalliola lakkautetaan vähäisen käyttäjämäärän vuoksi.
- Heinola-Lahti linjat 71, 72, 73 ja Orimattila-Lahti linja 61 yhdistetään yhdeksi Heinola-Lahti-Orimattila linjaksi aikatauluvarmuuden parantamiseksi. Linjatunnukset ovat jatkossa Heinolan suunnan liikenteessä käytetyt 71, 72 ja 73. Linjatunnukset 61 ja 69 lakkautetaan. Linjat jakautuvat kohteisiin 7 (Heinolan linjat) ja 9 (Orimattilan linjat). Muutos ei vaikuta palvelutasoon ja muutokset lähtöaikoihin ovat vähäisiä.

- Linjoille 2 Mukkula-Myyntimiehenkatu, 3 Ruoriniemi-Renkomäki, 8 Kiikkula – Joutjärvi, 9M Metsämaa – Uusikylä, 9K Kytölä – Uusikylä, 21A/B Hollola kk-Salpakangas ja 42 Lahti-Padasjoki tehdään pieniä aikataulumuutoksia. Muutokset eivät heikennä palvelutasoa.

### Vaikutusten ennakoarviointi:

Talvikauden 2023–2024 liikennöintikustannukset ovat arviolta yhteensä noin 17,8 miljoonaa euroa linja-autoliikenteen kustannusindeksin nykyisen kustannustason mukaan laskettuna. Talvikauden liikenteellisissä suoritteissa ei ole merkittävää kustannusmuutosta aikaisempaan talvikauteen. Muutokset toteutetaan nykyisen käyttösunnitelman sisällä.

Lisätyn tarjonnan ennakoidaan lisäävän lipputuloja. Karsittu tarjonta vähentää lipputuloja maltillisesti. Karsintaa on pyritty tekemään pienimmän käyttäjämäärän vuoroille lipputulovaikutuksen minimoimiseksi. Lipputulovaikutus kokonaisuutena on vähäinen.

Linjojen 9 ja 12 muutoksilla on välillisiä joukkoliikenteen budjetin ulkopuolisia kustannushyötyjä yritysalueiden vetovoiman ja yritysten työvoiman saatavuuden parantuessa.

Linjojen 10 ja 24 muutokset toteutetaan yhden talvikauden ajaksi, jonka jälkeen tarjontaa arvioidaan uudestaan. Kokeiluiden kustannusvaikutukset eivät ole kokonaistalouden kannalta merkittävät.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: toimivalta-alueen kunnat

